

ПИТАННЯ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Олександр ГЛАДУН

начальник відділу науково-методичного забезпечення участі прокурорів у кримінальному провадженні Науково-дослідного інституту Національної академії прокуратури України, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник
hladunsan@gmail.com

Ксенія ГОДУЄВА

заступник начальника відділу науково-методичного забезпечення прокурорської діяльності у сфері запобігання та протидії корупції Науково-дослідного інституту Національної академії прокуратури України, кандидат юридичних наук
k.godueva@gmail.com

УДК 343.35

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ ШЛЯХОМ ВСТАНОВЛЕННЯ ОБМЕЖЕНЬ ЩОДО ОДЕРЖАННЯ ПОДАРУНКІВ

Корупція становить загрозу правопорядку, демократії та правам людини, руйнує належне управління, моральність та соціальну справедливість, перешкоджає конкуренції та економічному розвитку, дестабілізує демократичні інститути і моральні засади суспільства. Складність і багатогранність цього явища вимагає постійного вдосконалення правових механізмів запобігання корупційним проявам, у тому числі застосування обмежень щодо одержання подарунків.

Проблематика юридичної відповідальності за вчинення правопорушень, пов'язаних з корупцією, не є новою для вітчизняної науки. Зазначені питання розглядалися в роботах Р. Гречанюк, З. Загинеї, Н. Корчак, М. Стефанчук, М. Хавронюка, Н. Ярмиш та інших учених. Утім, прийняття Закону України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII

«Про запобігання корупції» (Закон), яким внесені зміни до ст. 172-5 Кодексу України про адміністративні правопорушення (КУпАП) України, наявність низки невирішених прикладних проблем застосування адміністративної відповідальності за вказане правопорушення вимагають проведення подальших наукових розвідок у цій сфері.

Метою статті є виокремлення сучасних підходів до регламентації обмеження щодо одержання подарунків публічними посадовими особами в міжнародних нормативно-правових актах і законодавстві України, а також встановлення змісту окремих ознак указанного обмеження.

Вивчення міжнародно-правових актів у сфері запобігання корупції дає можливість виділити два ключові підходи до регламентації обмежень щодо одержання подарунків публічними посадовими особами.

1. Подарунки розглядаються як різновид неправомірної вигоди за умови їх надання, а відповідно, й отримання з певною умовою (метою) чи під час виконання службових повноважень. Такий підхід більшою мірою притаманний регіональним квазідержавним утворенням і передбачає обов'язок держав-учасниць криміналізувати порушення заборони щодо одержання подарунків у національному законодавстві. Наприклад, у ст. 6 Міжамериканської конвенції проти корупції від 29 березня 1996 року актом корупції визначено спробу отримання або отримання, прямо або опосередковано, урядовим чиновником або особою, які здійснюють публічні функції, будь-яких предметів грошової вартості, а також іншої користі, такої як подарунок, послуга, обіцянка або перевага для себе або іншої особи або організації, в обмін на будь-який акт або бездіяльність під час здійснення ним публічних функцій [1]. Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією від 27 січня 1999 року зобов'язує Сторін вживати заходи для встановлення у своєму національному законодавстві кримінальної відповідальності за умисне обіцяння, пропонування чи надання будь-якою особою прямо чи опосередковано будь-якої неправомірної переваги (вигоди) будь-яким посадовим особам, для них особисто чи для інших осіб, з метою заохочення їх до виконання чи невиконання своїх службових обов'язків [2].

2. Відповідно до універсального міжнародно-правового стандарту, що запроваджений Організацією Об'єднаних Націй, обмеження щодо подарунків розглядається як складова більш широкого правового інституту – конфлікту інтересів. Указаний підхід реалізовано на прикладі ч. 4 ст. 7 Конвенції ООН проти корупції від 31 жовтня 2003 року [3], ст. 9 Міжнародного кодексу поведінки державних посадових осіб від 23 липня 1996 року [4]. Згідно з цим Кодексом державні посадові особи не домагаються і не отримують, прямо або опосередковано, будь-яких подарунків або інших знаків уваги, які можуть впливати на виконання ними своїх функцій, здійснення своїх обов'язків і прийняття рішень. Подібно до

цього у ст. 18 Модельного кодексу поведінки державних службовців, що схвалений Комітетом Міністрів Ради Європи, визначено, що державний службовець не повинен вимагати чи приймати дарунки, послуги, гостинність, або будь-які інші переваги для себе чи своєї сім'ї, близьких родичів і друзів, або осіб чи організацій, з якими він чи вона має чи мав бізнесові чи політичні стосунки, що може вплинути чи уможливити вплив на безсторонність, з якою він чи вона виконують свої обов'язки, або може бути чи виглядає як нагорода, що стосується його чи її повноважень [5].

Наведена класифікація є доволі умовною. Тим більше немає підстав протиставляти вказані підходи, адже вони лише взаємодоповнюють один одного, створюючи надійний механізм запобігання корупційним проявам у цій сфері.

Концепція подарунка як елемента неправомірної вигоди втілена у відповідній законодавчій забороні особам, уповноваженим на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та прирівняним до них особам одержувати подарунки для себе чи близьких їм осіб від юридичних або фізичних осіб у зв'язку із здійсненням такими особами діяльності, пов'язаної із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування (п. 1 ч. 1 ст. 23 Закону України «Про запобігання корупції»). Слід зауважити, що вказана заборона є абсолютною (не передбачає жодних винятків) і не залежить від вартості подарунка. Порушення цієї заборони становить об'єктивну сторону одержання неправомірної вигоди і залежно від категорії спеціального суб'єкта має кваліфікуватися за відповідними частинами ст.ст. 368, 368-3 або 368-4 КК України.

Наша держава заявила про повне виконання рекомендації III Групи держав проти корупції щодо перегляду системи адміністративної відповідальності за корупційні правопорушення з тим, щоб чітко встановити, що випадки корупції мають трактуватися як кримінальні правопорушення або, у крайньому випадку, розмежувати вимоги до застосування цих двох відмінних процедур. Зокрема, в Четвертому додатковому звіті про виконання рекомендацій Украї-

ною зазначено, що у ст. 8 Закону України від 7 квітня 2011 року № 3206-VI «Про засади запобігання і протидії корупції» (а відтак і ст. 23 Закону, чинна редакція якої не зазнала кардинальних змін) чітко розмежовано випадки, що призводять до кримінальної відповідальності порушника, і випадки, що тягнуть за собою адміністративну відповідальність. Згідно з цією статтею всі випадки, що містять елементи хабарництва, повинні розглядатися лише як такі, що тягнуть за собою кримінальну відповідальність відповідно до норм щодо хабарництва Кримінального кодексу. Єдиним правопорушенням, що тягне адміністративну відповідальність згідно зі ст. 172-5 КУпАП, є порушення заборони щодо подарунків без певної мети [6].

Однак, незважаючи на такі оптимістичні заяви, аналіз судової практики розгляду справ про адміністративні правопорушення свідчить про непоодинокі випадки застосування ст. 172-5 «Порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків» КУпАП при отриманні так званих «подарунків» за дії чи рішення з використанням службового становища, тобто неправомірної вигоди. Так, у рішенні Верховнодніпровського районного суду Дніпропетровської області встановлено вчинення адміністративного правопорушення за ч. 1 ст. 172-5 КУпАП головним архітектором району відділу житлово-комунального господарства, будівництва, містобудування та архітектури райдержадміністрації, який лише після отримання машини піску вартістю 1470 гривень з доставкою надав «дарувальнику» позитивний лист-висновок щодо самовільної прибудови до магазину [7].

На противагу такій правовій позиції більш обґрунтовано вбачається постановою суду апеляційної інстанції, якою за подібних обставин провадження було закрито у зв'язку із відсутністю події та складу адміністративного правопорушення та констатовано, що згідно з лінгвістичним визначенням «подарунок» – це річ, яку дарувальник за власним бажанням безкоштовно віддає у володіння іншої особи з метою задовольнити її владобання. Слово «подарунок» за значенням подібне до такого поняття, як «дар» та «пожерт-

тва», і передбачає безоплатність характеру відносин, які склалися між дарувальником та обдарованим, що додатково підтверджується диспозицією ч. 2 ст. 717 ЦК України про те, що не є договором дарування угода, за якою в обдарованого виникає будь-який обов'язок щодо дарувальника [8].

Концепція розуміння подарунка як передумови для конфлікту інтересів реалізована в національному законодавстві шляхом встановлення обмежень щодо одержання дарунків (ч. 2 ст. 23 Закону). Призначення вказаних обмежень полягає у визначенні певних правил, дотримання яких дає можливість запобігти конфлікту інтересів. Проте не слід забувати, що навіть дозволений відповідно до ч. 2 ст. 23 Закону подарунок може спричинити конфлікт інтересів. Саме тому в ч. 4 цієї статті закріплено, що рішення, прийняті особою на користь особи, від якої вона чи її близькі особи отримали подарунок, вважаються такими, що прийняті в умовах конфлікту інтересів, і ці рішення підлягають скасуванню органом або посадовою особою, уповноваженою на прийняття чи скасування відповідних рішень, або можуть бути визнані незаконними в судовому порядку.

Перше із обмежень щодо одержання подарунків полягає в тому, що такий подарунок має відповідати загально визначеним уявленням про гостинність, а друге – у визначеній граничній вартості обмеженого подарунка. Нагадаємо, що у випадку прийняття подарунка одноразово його вартість не може перевищувати один прожитковий мінімум для працездатних осіб, встановлений на день прийняття подарунка. Якщо ж особа протягом року отримує подарунки від однієї особи декілька разів або отримує подарунок від групи осіб (незалежно від кількості цих осіб), сукупна вартість таких подарунків не повинна перевищувати двох прожиткових мінімумів, встановлених для працездатної особи на 1 січня того року, в якому прийнято подарунки.

Важливе значення для правильного трактування і застосування антикорупційного законодавства має з'ясування співвідношення між заборною одержувати подарунки та обмеженнями щодо їх прийняття.

Зокрема, чи може заборона розглядатися як один із різновидів обмежень, що відрізняється більш суворим рівнем обов'язковості (імперативу). Вважаємо, що ні. Заборона означає відсутність права чи дозволу одержати подарунок або ж обов'язок відмовитися від нього незалежно від будь-яких обставин. Водночас обмеження поширюються на дозволені види поведінки, що визнаються правомірними в разі дотримання певних умов. Отже, існування заборони на певні дії виключає можливість розглядати їх з точки зору існуючих обмежень. Такої ж думки дотримується й Н.М. Ярмиш [9, с. 50]. Відмінність між забороненим і дозволеним видами подарунка змістовно виражена в першому абзаці ч. 2 ст. 23 Закону, де зазначено, що особи можуть приймати подарунки, які відповідають загально визнаним уявленням про гостинність, крім випадків, передбачених частиною першою цієї статті, тобто заборонених подарунків.

У зв'язку з викладеним особливою гостротої набуває питання про обґрунтованість другого із заборонених видів подарунків – подарунка від підпорядкованої особи (п. 2 ч. 1 ст. 23 Закону). Адже особи, які одержали подарунок від підлеглого, мають відповідати за порушення відповідної заборони, а не обмежень, як уже зазначалося. Таким чином, адміністративна відповідальність за чинною редакцією ст. 172-5 КУпАП унеможливується, хоча раніше (до 26 квітня 2015 року) такі дії підпадали під ознаки ч. 2 цієї статті («Порушення встановленої законом заборони щодо одержання дарунка (пожертви)»). Проте судова практика в окремих випадках теж нехтує цим правилом. Наприклад, рішенням Шевченківського районного суду м. Чернівців завідувача гуртожитку педагогічного коледжу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича визнано винною у вчиненні правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 172-5 КУпАП, а саме: одержанні 10 серпня 2015 року подарунка (грошові кошти в сумі 800 гривень), який не відповідає загально визнаним уявленням про гостинність, від фізичної особи, яка перебувала в її підпорядкуванні – вихователя гуртожитку [10].

Як бачимо, існування формальної заборони на одержання подарунків від підлеглих осіб розбалансовує систему відповідальності за правопорушення, пов'язані з корупцією. На нашу думку, така заборона є надмірною, а метою її запровадження було запобігання можливим порушенням доброчесності та неупередженості при виконанні керівником своїх адміністративних повноважень щодо підлеглих. Йдеться про випадки так званого задобрювання (а фактично підкупу) керівництва з розрахунком на подальше лояльне ставлення чи певне сприяння у роботі. Щоправда, одержання керівником такого подарунка у зв'язку із здійсненням діяльності, пов'язаної із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, повністю охоплюється положенням п. 1 ч. 1 ст. 23 Закону, порушення якого тягне за собою кримінальну відповідальність. Зокрема, згідно з п. 2 постанови Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 року № 5 «Про судову практику у справах про хабарництво» одержання службовою особою незаконної винагороди від підлеглих чи підконтрольних осіб за протегування чи потурання, за вирішення на їх користь питань, які входять до її компетенції, також слід розцінювати як одержання хабара. З урахуванням викладеного та з метою вдосконалення антикорупційного законодавства України п. 2 ч. 1 ст. 23 Закону слід вилучити.

Особливої уваги потребують також положення ч. 3 ст. 23 Закону, відповідно до яких обмеження щодо вартості подарунків не поширюється на подарунки, які: 1) даруються близькими особами; 2) одержуються як загальнодоступні знижки на товари, послуги, загальнодоступні виграші, призи, премії, бонуси.

Перший вид дозволеного подарунка не викликає особливих труднощів у правозастосуванні, оскільки у ст. 1 Закону визначено, що близькими є: 1) особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки із суб'єктом, зазначеним у ч. 1 ст. 3 цього Закону (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких із суб'єктом не мають характеру сімейних), у тому числі особи, які спільно проживають,

але не перебувають у шлюбі; 2) а також – незалежно від зазначених умов – чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний брат, рідна сестра, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, зять, невістка, тесть, теща, свекор, свекруха, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням згаданого суб'єкта.

Отже, на відміну від інших нормативно-правових актів, у яких використовується загальний підхід до визначення близьких осіб, зокрема, ступінь спорідненості (глава 86 Цивільного кодексу України від 16 січня 2003 року № 435-IV, пп. «а» п. 174.2.1 ст. 174 Податкового кодексу України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI), у вказаній ситуації має місце казуїстичний спосіб опису цього поняття.

Як наслідок, може здаватися, що зазначений у ст. 1 Закону перелік близьких осіб є необґрунтовано широким. Утім, детальне вивчення цього питання дає змогу стверджувати протилежне. Наприклад, у цьому переліку не вказані дядько (тітка), а також племінник (племінниця), які згідно з положеннями цивільного законодавства (ст. 1145 ЦК України) мають другий ступінь спорідненості (на відміну від прадіда та прабабки, які мають третій ступінь спорідненості) з особою, на яку поширюються обмеження, передбачені антикорупційним законодавством. Крім того, як видно із наведених вище положень Закону, до категорії близьких осіб, від яких можна приймати подарунків незалежно від його вартості, також не віднесено нареченого чи нареченої. Згідно зі ст. 28 Сімейного кодексу України від 10 січня 2002 року № 2947-III нареченими вважаються особи, які подали заяву про реєстрацію шлюбу.

З огляду на викладене вважаємо за доцільне перелік осіб, які є близькими, привести у відповідність із положеннями цивільного та сімейного законодавства України, зокрема, шляхом включення до нього дядька, тітки, племінника, племінниці, нареченого, нареченої.

Враховуючи, що в окремих випадках подарунком можуть бути певні переваги,

пільги, послуги, які надають/одержують безоплатно або за ціною, нижчою мінімальної ринкової, з'ясування ознак адміністративного правопорушення за ст. 172-5 КУпАП на практиці іноді ускладнюється відсутністю легального визначення поняття «загальнодоступні виграші, призи, премії, бонуси, певні знижки на товари, послуги». В семантичному значенні «загальнодоступний» розуміється як приступний, доступний для всіх (за ціною, можливістю користуватися тощо), зрозумілий для всіх [11, с. 382].

У п. 4 ч. 1 ст. 1 Закону України від 6 вересня 2012 року № 5204-VI «Про державні лотереї в Україні» визначено, що призом (виграшем) є кошти, майно, майнові чи немайнові права, які підлягають виплаті (видачі) гравцю у разі його виграшу в державну лотерею відповідно до оприлюднених умов її проведення.

Водночас поняття «знижка» у чинному законодавстві не визначено. У Великому тлумачному словнику сучасної української мови під ним пропонується розуміти зменшення призначеної установленої ціни, норми і т. інш. Виділяються бонусна, дилерська, кількісна, сезонна, спеціальна, торговельна, функціональна, цінова знижки [11, с. 472].

Відповідно до ст. 44 Господарського кодексу України від 16 січня 2003 року № 436-IV підприємство уповноважене самостійно формувати програми діяльності, обирати споживачів продукції, що виробляється, встановлювати ціни на продукцію та послуги відповідно до закону.

Згідно з ч. 4 ст. 15 Закону України від 12 травня 1991 року № 1023-XII «Про захист прав споживачів» використання понять «знижки» чи «знижена ціна» або інших аналогічних їм понять дозволяється тільки, якщо: їх застосовано до продукції, що реалізується безпосередньо суб'єктом господарювання; такого роду знижка або зменшення ціни надаються протягом певного та обмеженого періоду часу; ціна продукції нижча за її звичайну ціну.

Надання знижок покупцям на товари (роботи, послуги) та їх розпродаж повинні провадитися на підставі відповідного розпорядчого документа (наприклад, положення про маркетингову політику підприємства або

(та положення про знижки), в якому обґрунтовуються розмір цін та знижок, що застосовуються підприємством (з урахуванням розміру партії реалізованого товару, строків поставки, умов оплати та інших чинників), а також економічна значущість та ефективність маркетингових і рекламних заходів та акцій, що проводяться [12].

Таким чином, термін «загальнодоступність» вказує на можливість отримання вигашок, призів, премій, бонусів, певних знижок на товари, послуги будь-якою особою, яка виконала усі, наперед обумовлені у відповідному розпорядчому документі, умови участі у таких розіграшах, розпродажах тощо.

Водночас вказане не виключає використання індивідуальних знижок на товари, роботи, послуги. Втім, у даному випадку визначальною буде вартість такої знижки, що не повинна перевищувати дозволеного розміру подарунка.

Особливо актуальним це питання є у випадку отримання подарунка у вигляді дисконтної картки, за зовнішніми ознакам якої неможливо встановити розмір знижки. На нашу думку, порушення обмежень щодо одержання подарунків можна констатувати лише у випадку прийняття суб'єктом відповідальності за ст. 172-5 КУпАП знижки, що перевищує встановлену у ч. 2 ст. 23 Закону граничну суму подарунка, при пред'явлен-

ні такої картки, під час розрахунку. Адже лише в цьому разі можна оцінити різницю між тією сумою, яку особа повинна була би сплатити на загальних умовах (без використання картки), та фактично сплаченою вартістю товарів чи послуг. При цьому факт прийняття подарунка у вигляді дисконтної картки не утворює склад адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 172-5 КУпАП, оскільки собівартість виготовлення такої картки є незначною.

Однак вказане не стосується подарункових карт, що мають чітко визначену номінальну вартість. Так, якщо номінал подарункової карти перевищує встановлені обмеження щодо одержання подарунків, її прийняття визнається порушенням антикорупційного законодавства.

Отже, за результатами проведеного дослідження встановлено суттєві відмінності (як за змістом, так і за правовими наслідками) між порушенням заборони та обмежень щодо одержання подарунків. Водночас існування збалансованої системи вказаних заборон та обмежень відповідає міжнародному досвіду та сприяє побудові належного механізму запобігання корупційним проявам. При цьому положення чинного антикорупційного законодавства України потребують удосконалення в частині визначення кола близьких осіб і видів заборонених подарунків.

Список використаних джерел:

1. Міжамериканська конвенція проти корупції: прийнята на третій пленарній сесії Організації Американських Держав 29 березня 1996 року // Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/998_089
2. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS 173) від 27 січня 1999 року. Конвенцію ратифіковано із заявою Законом України від 18 жовтня 2006 року № 252-V // Офіційний вісник України. – 2010. – № 15. – Ст. 717.
3. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції від 31 жовтня 2003 року. Конвенцію ратифіковано із заявами Законом України від 18 жовтня 2006 року № 251-V // Офіційний вісник України. – 2010. – № 10. – Ст. 506.
4. Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб від 23 липня 1996 року // Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_788
5. Модельний кодекс поведінки державних службовців: додаток до Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи № R (2000)10 від 11 травня 2000 року // Веб-портал Ради Європи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/documents/Rec\(2000\)10_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/documents/Rec(2000)10_EN.pdf)
6. Четвертий додатковий звіт про виконання рекомендацій Україною за результатами Спільних Першого і Другого раундів оцінювання, затверджений на 63-му пленарному засіданні GRECO,

ОЛЕКСАНДР ГЛАДУН, КСЕНІЯ ГОДУЄВА

яке відбулось 24–28 березня 2014 року у м. Страсбурзі (Французька Республіка) // Офіційний сайт Міністерства юстиції України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://old.minjust.gov.ua/anti_corruption_gresorer

7. Постанова Верховного суду Дніпропетровської області від 31 серпня 2016 року в справі № 173/238/16-п // Єдиний державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/61081242>

8. Постанова Тернопільського міськрайонного суду Тернопільської області від 24 лютого 2016 року в справі № 607/877/16-п // Єдиний державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/56160136>

9. Ярмиш Н. Про співвідношення одержання неправомірної вигоди з одержанням забороненого подарунка / Н. Ярмиш // Вісник прокуратури. – 2016. – № 6. – С. 48–54.

10. Постанова Шевченківського районного суду м. Чернівців від 6 вересня 2016 року в справі № 727/6101/16-п // Єдиний державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/61116258>

11. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.

12. Білова Н. Знижки та розпродажі: правила відображення в обліку / Н. Білова // Податки та бухгалтерський облік. – 2009. – № 87. – С. 19–22 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nibu.factor.ua/ukr/golden/doc.html?id=10485>

Олександр ГЛАДУН,
Ксенія ГОДУЄВА

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ ШЛЯХОМ ВСТАНОВЛЕННЯ ОБМЕЖЕНЬ ЩОДО ОДЕРЖАННЯ ПОДАРУНКІВ

На основі аналізу норм міжнародних нормативно-правових актів у сфері запобігання корупції запропоновано умовно виділити два ключові підходи до регламентації обмежень щодо одержання подарунків публічними посадовими особами. Зроблено висновок, що передбачений у національному законодавстві механізм антикорупційних обмежень щодо одержання подарунків гармонійно поєднав у собі ознаки обох існуючих моделей.

Водночас у статті аргументовано, що положення чинного законодавства України у досліджуваній сфері потребують удосконалення в частині визначення кола близьких осіб і видів заборонених подарунків.

Ключові слова: запобігання корупції; міжнародне антикорупційне законодавство; антикорупційні обмеження; подарунок від близьких осіб; загальнодоступні знижки.

Александр ГЛАДУН,
Ксения ГОДУЕВА

ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ КОРРУПЦИИ ПУТЕМ УСТАНОВЛЕНИЯ ОГРАНИЧЕНИЙ ОТНОСИТЕЛЬНО ПОЛУЧЕНИЯ ПОДАРОКОВ

На основе анализа норм международных нормативно-правовых актов в сфере предотвращения коррупции предложено условно выделить два ключевых подхода к регламентации ограничений относительно получения подарков публичными должностными лицами. Сделан вывод, что предусмотренный в национальном законодательстве механизм антикоррупционных ограничений относительно получения подарков гармонично объединил в себе признаки обеих существующих моделей.

В то же время в статье аргументировано, что положения действующего законодательства Украины в исследуемой сфере нуждаются в усовершенствовании в части определения круга близких лиц и видов запрещенных подарков.

Ключевые слова: предотвращение коррупции; международное антикоррупционное законодательство; антикоррупционные ограничения; подарок от близких лиц; общедоступные скидки.

Oleksandr GLADUN,
Kseniia GODUIEVA

PREVENTION OF CORRUPTION BY ESTABLISHING LIMITATIONS ON GIFTS RECEPTION

On the basis of the analysis of regulations of the international regulatory legal acts in the sphere of corruption prevention two key approaches to regulation of limitations of gifts reception by public officials are highlighted in the article. The conclusion is drawn that the mechanism of anti-corruption limitations of gifts reception, realized in the national legal system, harmoniously united lines of both existing models.

At the same time, it is grounded that provisions of the current legislation of Ukraine in the explored sphere should be improved regarding to definition of close persons and types of the forbidden gifts.

Keywords: prevention of corruption; international anticorruption legislation; anticorruption limitations; gift from close persons; publicly available discount.

